Louwe Kooijmans en Frank van Groen allemaal één of meer keren hun steentje bijgedragen. Floor Toot is vaak mee geweest als extra begeleider.

De gemiddelde leeftijd van de kinderen ligt tussen de 8 en 12 jaar, met enkele uitschieters naar 6, 7 en naar 14, 15 jaar. Kinderen hoeven geen lid te zijn van de Jeugdvogelclub om mee te gaan met de excursies. Sommige kinderen komen één of een paar keer, andere zijn geregelde deelnemers. Niet alleen in het begin was er een vaste kern. Ook nu is er bijvoorbeeld een meisje dat sinds begin 2015 op negen van de elf excursies is geweest.

Het is leuk om te merken dat de kinderen over het algemeen enthousiast zijn. Nooit horen we: "wanneer is het nou afgelopen?" maar wel: "wat jammer dat het al weer voorbij is". Door het enthousiasme van de kinderen lopen de excursies dan ook vaak uit. Zelfs tijdens excursies in de stromende regen hoor ik nooit klachten. Zo wilden twee meisjes na afloop van een excursie in de Ronde Hoep per se mee naar het Landje van Geijsel om nog naar Steltkluten te gaan kijken, hoewel ze kletsnat waren van de regen en één van hen liep te soppen in haar schoenen. Het was hartverwarmend om te zien hoe ze genoten van de Steltkluten, en hoe opgetogen ze elkaar door de telescoop lieten zien hoe jonge Meerkoetjes door hun ouders gevoerd werden. Pas om 3 uur konden ze worden overgehaald om mee naar huis te gaan en dat terwijl de excursie in de Ronde Hoep om 10 uur was begonnen ...

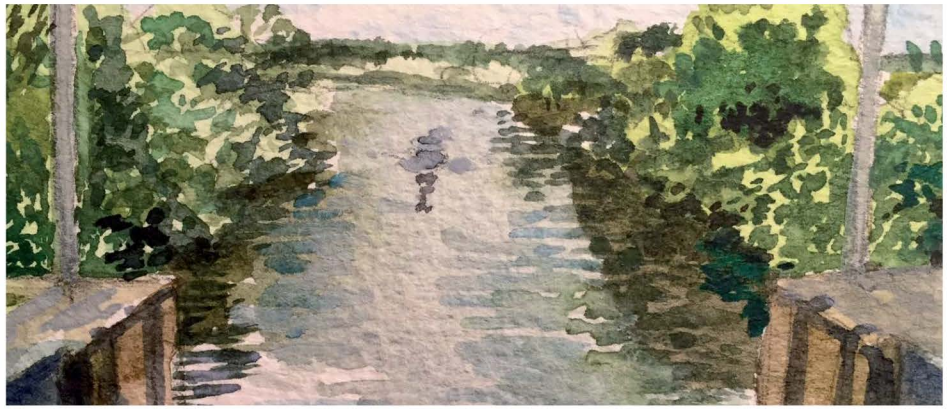
Beginnende vogelaartjes zijn even blij met het zien van een Zwarte Kraai als met een Nonnetje. Wat meer doorgewinterde jonge vogelaars hangen aan mijn lippen als ik het heb over de handpenprojectie van de Fitis en de Tjiftjaf. Zo is er altijd voor elk kind iets leuks te beleven en iets nieuws te leren. Speciale excursies, zoals in bootjes in Botshol of het Jisper- en Ilperveld of met een boerenkar de Ronde Hoep in, maar ook de Pier van IJmuiden, zijn extra in trek. Ook Arend de Jong, die Bosuilen zó goed kan nadoen dat ze op het geluid afkomen – dit is de manier waarop hij Bosuilen inventariseert – , oogst groot succes. Daarbij speelt ook een rol dat deze excursie in het donker is. Het meest geliefd was denk ik wel een bezoek aan het ringstation. De kinderen mochten om beurten een geringde vogel vasthouden en vrijlaten. Wat een sensatie!

FOTO: ANNELIES DE KLEYN

De steltkluten in beeld!

Verslagen van de excursies, met fotoseries, en aankondigingen van nieuwe jeugdexcursies zijn te vinden op www.vogelsamsterdam.nl onder jeugd.

Van de Noordzee tot de Bosporus

Column *Jacques Grégoire*

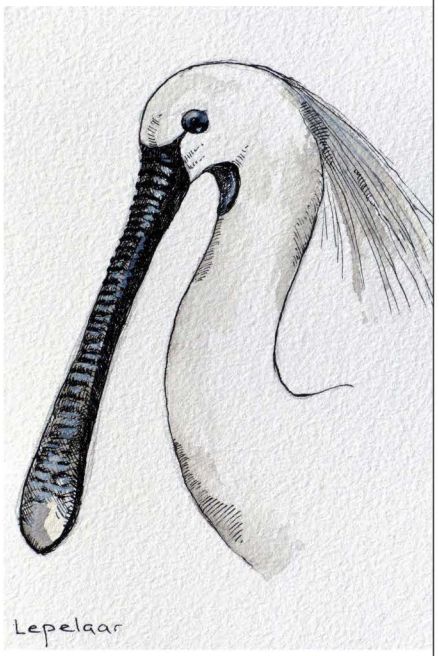
Jacques Grégoire is kunstenaar en wandelt voor zijn nieuwe kunstproject in de voetsporen van de Britse schrijver Patrick Leigh Fermor, die in 1932 van de Noordzee naar de Bosporus liep.
Voor De Gierzwaluw zet hij zijn observaties op papier van de vogels en van alle bijzonderheden die hij tegenkomt op zijn drie jaar d urende reis. Het is een kunstwerk, deze tocht langs de Rijn en Donau, op zoek naar de basis van Europa door onderzoek naar de geomorfologie en de daaruit voortkomende verspreiding van vogels over het continent. Elke dag schetst en aquarelleert hij het veranderende landschap en portretteert hij in inkt de vogelsoorten die hij tegenkomt.

Het is begin maart 2015 als ik met de tocht begin in Bloemendaal aan Zee. Ik ben gekleed op warm weer, maar er is zeer dichte mist en het is maar een frisse zes graden als ik uit de branding het strand op loop. Er is niets wat de stilte doorbreekt, op het ritme van het geluid van het uitrollen van het zeewater na.
De duinen brengen het eerste levende geluid voort: een Heggenmus zingt onzichtbaar in de vochtige witte deken van lucht. De cursus zangvogels die ik in het jaar ervoor heb gevolgd bij Frank van Groen heeft zijn vruchten afgeworpen. Nooit meer loop ik buiten zonder vogelgeluiden te determineren op soort.
Mijn voornemen om niet te stoppen voor een observatie wordt al meteen op de proef gesteld en ik pas mijn eigen eisen aan. In het geval dat ik

de kans heb om bijzondere soorten te bekijken neem ik een korte pauze en ook 'horen is scoren'. Uiteindelijk zal ik elke dag gemiddeld tussen de 25 en 35 km lopen.
De tocht voert onder andere door Haarlem en gestaag vult mijn aantekenboek zich met soorten.
Heggenmus, Winterkoning, Roodborst, Grote Lijster, Fitis, Tjiftjaf, Grauwe Gans, Pimpelmees, Koolmees, Bontbekplevier, Witte Kwikstaart, Vink, Spreeuw, Grote Bonte Specht, Groenling, Gaai, Zwarte Kraai, Meerkoet, Kauw, Buizerd, Aalscholver. En dan ineens loop ik langs een tankstation aan de snelweg en zie een aantal Lepelaars voorbij komen op een plaats waar ik tot nu toe altijd alleen met de auto voorbij gekomen ben.
Het bewijs is meteen de eerste dag geleverd dat je door te lopen niets mist, dat alles wat je daarvoor al kende vanuit de auto nieuw voor je is, en dat je de kleinste details kunt opnemen. De lepelaarskolonie zit er al enkele jaren door een bijzondere samenloop van bodemgesteldheid, schoon water en bomen om nesten in te bouwen.
Vliegtuigen komen op 50 meter hoogte over me heen, terwijl ik in de verte alweer de eerste flatgebouwen van Amsterdam zie groeien. "Er is nieuwe natuur", zegt een vrouw die haar hond uitlaat en me met mijn verrekijker voorbij ziet komen. Er zitten allemaal vogels. Het gebied tussen Halfweg en Amsterdam Geuzenveld zit

boordevol soorten in het opkomende jonge riet: Dodaars, Blauwe Reiger, Ekster, Blauwborst, Knobbelzwaan, Waterhoen, Kievit, Grutto, Bergeend, Nijlgans, Scholekster en Zilvermeeuw.
Aangekomen in de stad met zijn Halsbandparkieten en de Ooievaar in het Vondelpark kijk ik terug op een aantal biotopen die binnen de 24 kilometer voorbij zijn gekomen. Strand en duin, veen en kleigrond, de stad, zout en zoet water, en aan het eind van de tocht 46 vogelsoorten, zonder daar echt rustig voor te zijn gaan zitten zoals ik normaal altijd doe.
Mijn reis zal me voeren langs steden, door bossen, langs rivieren en meren, maar ook langs eindeloze industrieterreinen. Het pad wordt bepaald door Google Maps, die de snelste route zoekt tussen A en B, waardoor ik grotendeels over oude Romeinse wegen en paden loop. Het voert me over oude keien door weilanden en langs kiezelpaadjes langs de Rijn die alleen met laag water te bewandelen zijn.
Het aantal vogelsoorten neemt direct af nadat ik de Betuwe heb doorkruist en richting Nijmegen loop. Grote biotoopverschillen, zoals de zandgrond van de Utrechtse Heuvelrug en de klei van de uiterwaarden langs de Waal en de Lek, maken dat de natuur daar nog dynamisch is. Groene Spechten begeleiden me vanaf het moment dat ik de rivieren naar het oosten volg. Maar zuidelijk van Nijmegen richting Venlo, waar ik tussen de eindeloze varkensboerderijen loop, afgewisseld met een nertsenfokkerij, neemt voor het eerst de soortenrijkdom af.
Van west naar oost gereisd binnen Nederland kom ik tot 80 soorten vogels die ik alleen al tijdens het lopen heb opgemerkt. Een rijkdom die voor iedereen weggelegd is door alleen je ogen en oren te openen en je buiten in de natuur te bewegen.
In de volgende Gierzwaluw vervolg ik mijn reis door Duitsland via Keulen langs de Rijn naar Mainz en Mannheim om in Heidelberg te eindigen.

Bekijk alle vogelsoorten die ik gezien heb op mijn Flickr-account: https://www.flickr.com/photos/jacques-gregoire/sets/72157658382391012, Birds of Europe.